

**Proactief politieoptreden vormt risico voor mensenrechten: Etnisch profileren onderkennen en aanpakken**

**AMNESTY INTERNATIONAL**



Gerbrig Klos  
21 mei 2015  
CPS Studiedag Vilvoorde

---

---

---

---

---

---

---

---

**Inhoud**

- Aanleiding en doel van Amnesty's interventie
- Amnesty's analyse in het kort
- Conclusies en aanbevelingen
- Tussenstand na anderhalf jaar maatschappelijke discussie
  - Politie
  - Politiek
  - Publiek
- Afsluiting

---

---

---

---

---

---

---

---

professionals                      publiek



PROACTIEF POLITIEOPTREDEN  
VORMT RISICO VOOR MENSENRECHTEN  
Etnisch profileren onderkennen en aanpakken  
AMNESTY INTERNATIONAL

GELIJKHEID ONDER DRUK:  
**DE IMPACT**  
VAN ETNISCH PROFILEREN

---

---

---

---

---

---

---

---

## Amnesty onderzoek - I

Waarom etnisch profileren, waarom de politie en waarom nu?

**Etnisch profileren:** het gebruik door wetshandhavers van criteria of overwegingen omtrent 'ras', huidskleur, etniciteit, nationaliteit, taal en religie bij opsporing of rechtshandhaving – zowel op operationeel als organisatorisch niveau – terwijl daarvoor geen objectieve rechtvaardiging bestaat.

- Vorm van discriminatie
- (on)bewust
- (indirecte) discriminatie

---

---

---

---

---

---

---

---

## Amnesty's onderzoek - II

### Maatschappelijke context

- Politiek-maatschappelijke veranderingen '00
- Veiligheidsdenken
- Uitbereiding proactieve bevoegdheden
- Informatieverzamelingsdoelstelling

### Toepassing proactieve bevoegdheden

- Wegenverkeerswet
- Preventief fouilleren
- Identificatieplicht
- Vreemdelingtoezicht

### Literatuuronderzoek

- Kwalitatief politieonderzoek
- Evaluaties van toepassing proactieve bevoegdheden
- Discriminatie perceptieonderzoek
- Klachten/meldingen
- Casuïstiek

---

---

---

---

---

---

---

---

## Amnesty's conclusies en aanbevelingen:

- Etnisch profileren overstijgt het niveau van incidenten
- Waarborgen om etnisch profileren te voorkomen, schieten te kort

Etnisch profileren onderkennen en aanpakken door o.a.:

- Onderkennen en afwijzen
- Verduidelijken regels en instructies
- Verbeteren (interne) monitoring en nader kwantitatief onderzoek
- Opleiding en training van politieagenten
- Versterken dialoog politie – burgers

---

---

---

---

---

---

---

---

## Tussenstand na 1,5 jaar – I

### Aanhoudende discussie over etnisch profileren

- Ongemakkelijke discussie
- Incidenteel – structureel probleem?
- Anticiperen op gevoeligheden binnen de politie?
- "Kijk maar naar Opsporing Verzocht!"
- Ferguson, #BlackLivesMatter

---

---

---

---

---

---

---

---

## Tussenstand na 1,5 jaar – II

### Onderkenning - politie, gezag

- ✓ Alleen vanwege huidskleur = fout
- ✗ Etniciteit als onder andere factor..
- ✓ Brief Ministerie, discussie in Tweede Kamer, enkele gemeenteraden  
Visie en plan-in-ontwikkeling, werkgroep 6 eenheden.
- ± Samenhang met discriminatie binnen de politie

---

---

---

---

---


---

---

---

## Tussenstand na 1,5 jaar – III

### Verduidelijken bevoegdheden & interne monitoring & meer onderzoek

- ✗ Opvallend weinig draagvlak voor deze aanbeveling
  - ± Mondelinge toezegging enkele eenheidschefs over motivatie
  - ✗ Pilot met controleformulieren
-  Geen nieuw robuust onderzoek. In 2014/15 wel enkele nieuwe onderzoeken met uiteenlopende conclusies.

---

---

---

---

---

---

---

---

## Tussenstand na 1,5 jaar – IV

### Opleiding en training politie & dialoog politie – burgers

- ✓ Begin met aandacht in politietraining
- ✓ Onderkenning van oplossing via verbeteren bejegening
- ✓ Aanpak via verbinding en dialoog
- ✓ Politie aanwezig bij (landelijke) publieksevenementen over etnisch profileren
- ± Meer aandacht voor klachten en signalen over politiediscriminatie
- ± Op beperkte schaal inzet:  
Straatrecht.nl, MyCityRealWorld/Second Wave

---

---

---

---

---

---

---

---

## Samenvattend:

- Etnisch profileren wordt als probleem onderkend
- Maatschappelijke aandacht houdt aan
- Aanpak door politie is in ontwikkeling
  - nog niet in alle eenheden, niet op papier
  - langs de lijn van: opleiding & bewustwording, verbinding & dialoog, en politiekklachten, interne diversiteit
- Nog geen verduidelijking controlebevoegdheden en systematische (interne) monitoring

---

---

---

---

---

---

---

---

## Slot

Vragen en opmerkingen?

Informatie: [www.amnesty.nl/dossier-etnisch-profileren](http://www.amnesty.nl/dossier-etnisch-profileren)

Gerbrig Klos: [g.klos@amnesty.nl](mailto:g.klos@amnesty.nl) @gerbrigklos

---

---

---

---

---

---

---

---